

התנועה המסורתית

קהילת אשל אברהם
Congregation Eshel Avraham

קהילת אשל אברהם

עמותה רשומה 580027373

פרשת וישב תש"פ

זה ידוע שהקולות והדמויות הבריות יותר דומיננטיים בסיפור התנכ"י ובאמת בפרשה שלנו כמעט ואין קולות נשיים. יש לנו את הסיפור של יעקב, לא של נשותיו. הסיפור של הבנים שלו ולא של ביתו. הסיפור מתקיים ברשות הגברים: בשדה, בדרך, בעיר, בכלא. הסיפורים הם קשים, אפילו אלימים, כולל את שני הסיפורים שדווקא כן כוללים נשים: הסיפור של יהודה ותמר, והסיפור של יוסף ואשת פוטיפר.

התורה אומרת על יוסף שהיה יפה תואר ויפה מראה, אך לא רק מבחוץ יוסף נראה טוב, אלא הסירוב שלו לשתף פעולה עם גברת פוטיפר מראה לנו כוח באופי, במיוחד במילים שלו שהוא מחויב להיות נאמן גם לפוטיפר האדון שלו וגם לה'. בסיפור הזה אשתו של פוטיפר היא בעצם כלי כדי ללמד אותנו על צדקתו של יוסף. הוא כבר לא הילד המפונק שמסתובב בבגדים המיוחדים ומדבר על חלומותיו של גדולה. יוסף הפך לאיש צדיק וישר, הוא מסוגל לנהל גם את הדאגות ורכוש של אנשים אחרים.

ואם יוסף נראה כל כך טוב בפרק ל"ט זה גם בניגוד לאחיו יהודה בפרק ל"ח. יהודה מקבל החלטה אחרי החלטה שמביאות לאסון. היה רעיון שלו למכור את יוסף לעבדות, הפרשנים גם טוענים שהיה רעיון שלו להביא לאבא שלו הבגדים של יוסף עם דם של חיה. אחר כך התורה אומרת: וירד יהודה מאחיו, ירידה סמלית וגם לישראלית. הוא מבטל את הייבום של כלתו תמר, שהופך אותה לעגונה. ככה הוא לא רק מזיק את תמר, אלא גם את הזיכרון של בנו הראשון, את השושלת שלו ואת השם טוב של עצמו.

אם יוסף נראה טוב בזכות ההתאפקות מינית שלו עם גברת פוטיפר, יהודה נראה גרוע כשהוא מבקש את השירותים של אישה שהוא חושב שהיא זונה ושבעצם היא תמר. האח הקטן, לבד בעולם, שולט על היצרים שלו ולכן גם על הסביבה שלו. האח המבוגר יותר פועל מפחד, בדידות וחשק מיני.

קהילת אשל אברהם

שד' ירושלים 72, באר-שבע 8481103, ישראל | טלפון: 08-6421424 | 08-8420989 | פקס: 08-6528877
72 Sderot Yeroshalaym, Beer-Sheva 8481103, Israel | Tel: +972-8-6421424 | +972-8-6420989 | Fax: +972-8-6528877
eshel-av@zahav.net.il | www.eshelavraham.org

התנועה המסורתית

קהילת אשל אברהם Congregation Eshel Avraham

קהילת אשל אברהם

עמותה רשומה 580027373

גם יהודה לא עקבי במעשים שלו מול תמר. כאלמן, הוא מרגיש בסדר בלשם לזונה, אך מיד כששומע שכלתו זנתה והיא בהריון, הוא גוזר עליה דין מוות. תמר, בניגוד לכך, היא דוגמא של אומץ ורגישות. מביאים אותה לגרדום והיא מצליחה להגיד ליהודה שהוא אשם בלי להלבין את פניו ברבים. "הכר נא של מי הדברים האלו" היא אומרת. בתלמוד, מסכת סוטה, הדוגמא של תמר היא הבסיס לאמירה שכדאי לבן אדם להישרף באש מאשר להלבין את פניו של חברו ברבים". הרבנים מעריצים את המוכנות של תמר למות ולא להביך את יהודה. הם גם מציינים שאותם מילים של תמר "הכר נא" היו המילים שיהודה והאחים השתמשו עם יעקב כשהביאו לו את הבגדים של יוסף הכר נא האם זה שייך לבנך. צדק, מידה כנגד מידה. שני הסיפורים גם דומים ששניהם מביאים לגאולה וסוף טוב דרך התחלה קשה. יוסף נמכר וככה המשפחה תשרוד את הרעב שיהיה בארץ בפרשה הבאה. תמר מולידה ילד דרך יהודה, פרץ, שיהיה הראשון בשושלת עד דוד המלך. עם זאת, הדעה שלנו הסופית על יהודה חייבת לקחת בחשבון ההתפתחות המוסרית שלו לאורך הפרשה. יהודה מודה בטעות שלו ואפילו משבח את צדקתה של תמר. הוא ימשיך את ההתנהגות האחראית וחיובית לאורך כל שאר ספר בראשית, כולל תשובה שלמה בפרשת ויגש כשמציע את עצמו כעבד במקום בנימין.

פרשת וישב מתרכזת בהתבגרות של שני אחים: יהודה ויוסף. גם אם הנשים הם לא המרכז של הסיפור, קשה לא לראות בתמר את הגורם המאפשר של ההתבגרות של יהודה והשינוי בהתנהגותו. היא מסרבת לשבת פאסיבית כשהגברים של משפחתה פועלים בצורה לא אחראית והרסנית. המעשים האמיצים שלה משנים את יהודה ודרכו את כל המשפחה מורחבת של ישראל. אולי אפשר לראות במעשים של תמר המודל שיהודה ילמד כדי להתפייס עם יוסף. תמר עולה מן המוסר החשוך של הפרשה כדי להפוך למורה של מוסר, אימא, מייסדת של בית דוד ושל השושלת המשיחית. מי אמר שהנשים הם לא רלוונטיות

בתנ"ך?

שבת שלום

קהילת אשל אברהם

שד' ירושלים 72, באר-שבע 8481103, ישראל | טלפון: 08-6421424 | 08-8420989 | פקס: 08-6528877
72 Sderot Yeroshalaym, Beer-Sheva 8481103, Israel | Tel: +972-8-6421424 | +972-8-6420989 | Fax: +972-8-6528877
eshel-av@zahav.net.il | www.eshelavraham.org